

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Agentura
pro sociální začleňování

ZPRÁVA O STAVU ZAMĚSTNANOSTI V MĚSTSKÝCH ČÁSTECH OKRESU BRNO- MĚSTO

ANALYTICKÝ PODKLAD ZPRACOVANÝ NA ZÁKLADĚ STATISTICKÝCH DAT ÚŘADU PRÁCE – POBOČKY
BRNO MĚSTO

ZPRACOVAL: Adam Bedřich (bedrich.adam@vlada.cz)

Projekt "Systémové zajištění sociálního začleňování", financovaný z Operačního programu zaměstnanost, reg. č. projektu
CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_030/0000605

www.socialni-zaclenovani.cz

OBSAH

ÚVOD.....	2
DATOVÁ ČÁST	3
ZÁVĚR.....	31

ÚVOD

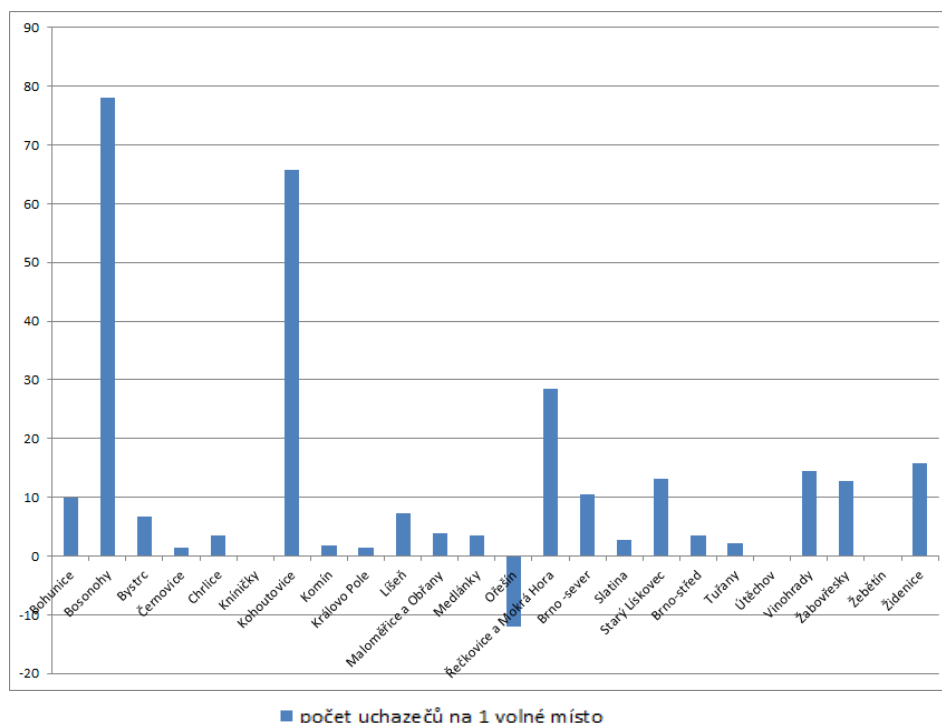
Tento dokument vznikl na poptávku Agentury pro sociální začleňování a jejích lokálních partnerů v Brně-městě jako podklad pro projektové žádosti vedoucí k opatřením v oblasti (ne)zaměstnanosti. Jeho základem jsou data zpřístupněná Úřadem práce (dále ÚP) – pobočkou Brno-město v detailu poskytující vhled do situace a skladby nezaměstnaných uchazečů o práci registrovaných na ÚP. Hlavním přínosem oproti zprávám a statistikám pravidelně zveřejňovaným Úřadem práce, Českým statistickým úřadem, Českou správou sociálního zabezpečení a dalšími celorepublikovými organizacemi, spočívá ve větším rozlišení výchozích dat, která byla v tomto případě poskytnuta za jednotlivé městské části. Skrze data popisující věkové, vzdělanostní, kvalifikační a další kategorie uchazečů o zaměstnání lze sledovat nejen vnitřní dynamiku a trendy, ale i srovnávat je napříč jednotlivými městskými částmi a dávat lokální podmínky a hodnoty do širších souvislostí.

Některé z centrálních městských částí jsou pro svou koncentraci zaměstnavatelů, pracujících i uchazečů o práci v některých případech vyděleny z celkového obrazu, aby byla zachována čitelnost a nedeformoval se zobrazovaný výsledek.

Všechna data, se kterými se operuje v následujícím textu, pocházejí ze statistik ÚP pobočky Brno-město z února 2017, pokud není uvedeno jinak.

DATOVÁ ČÁST

Počet uchazečů na jedno volné místo podle městské části

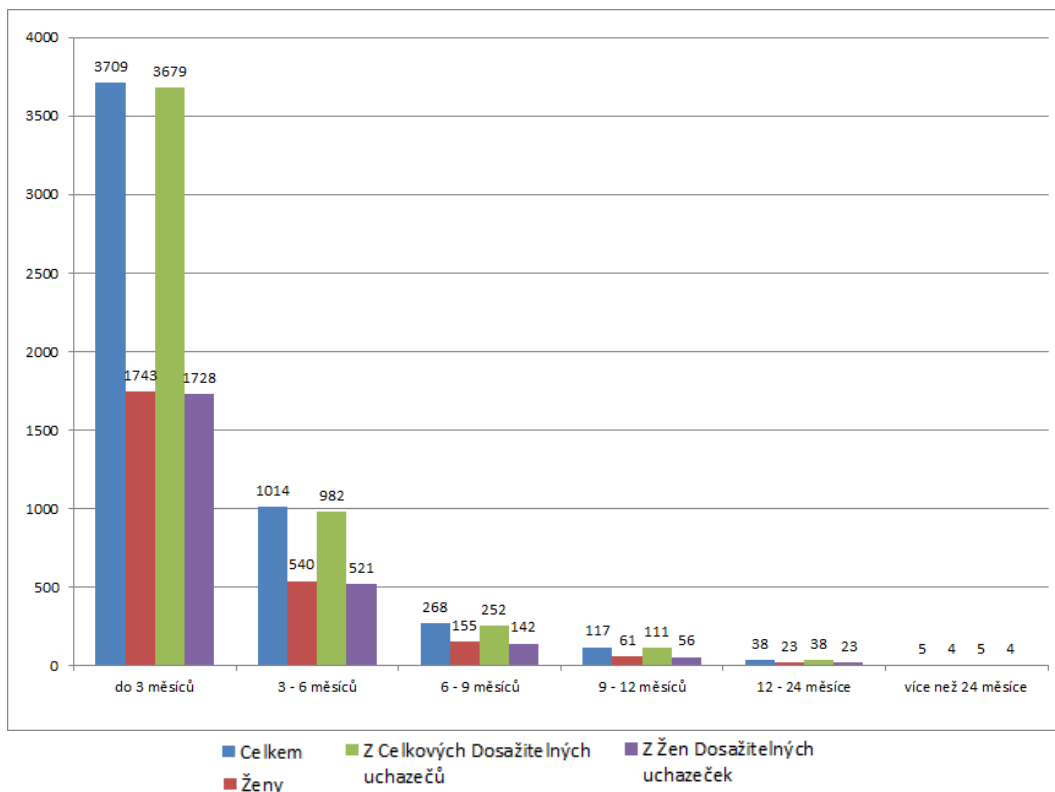
V grafu není zanesena městská část Brno - Nový Lískovec, která eviduje 398 uchazečů na jedno volné pracovní místo (zobrazení v grafu by pak nebylo čitelné). V Ořešíně je naopak nedostatek uchazečů a přebytek volných pracovních míst, konkrétně 12. Průměrně se napříč městskými částmi uchází o jedno pracovní místo 11 uchazečů, přičemž především městské části Bosonohy a Kohoutovice se od tohoto průměru značně odchylovaly se 78, respektive 66 uchazeči připadajícími na 1 pracovní místo. Celorepublikový průměr k 31. 12. 2016 je přitom 2,9 uchazeče na jedno pracovní místo.¹

Určitá rigidita se zdá panovat, jak lze vyčíst i z následujících kartogramů, v pohybu nezaměstnaných - uchazečů o zaměstnání v hledání vhodných pozic napříč jednotlivými částmi města. Především ze srovnání vzdělanostní struktury registrovaných nezaměstnaných a nabídky práce s požadavkem vzdělání, lze dojít ke stejnému závěru² – tedy že místní poptávka po specificky vzdělané pracovní síle není atraktivní pro vyhovující uchazeče z ostatních, byť sousedících městských částí.

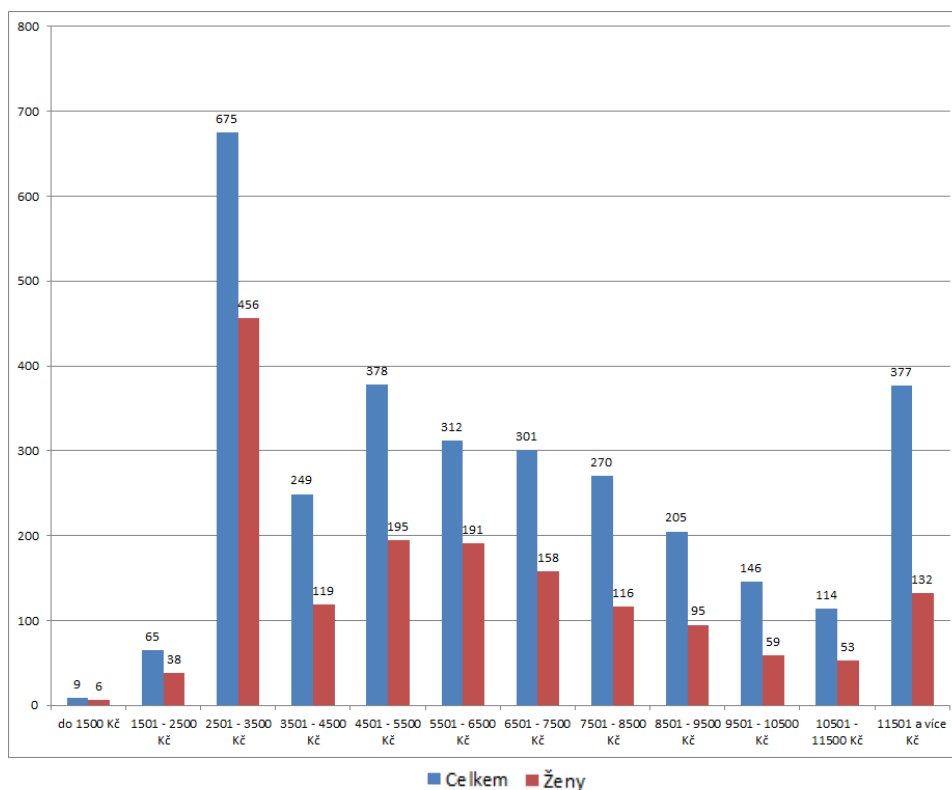
¹ Zdroj: ČSÚ

² Do této úvahy nejsou zahrnuty další faktory figurující během výběru zaměstnance i zaměstnavatele a nutně jsou vyvozené závěry neúplné a zjednodušující.

Celkový počet uchazečů s nárokem na podporu v nezaměstnanosti podle délky evidence

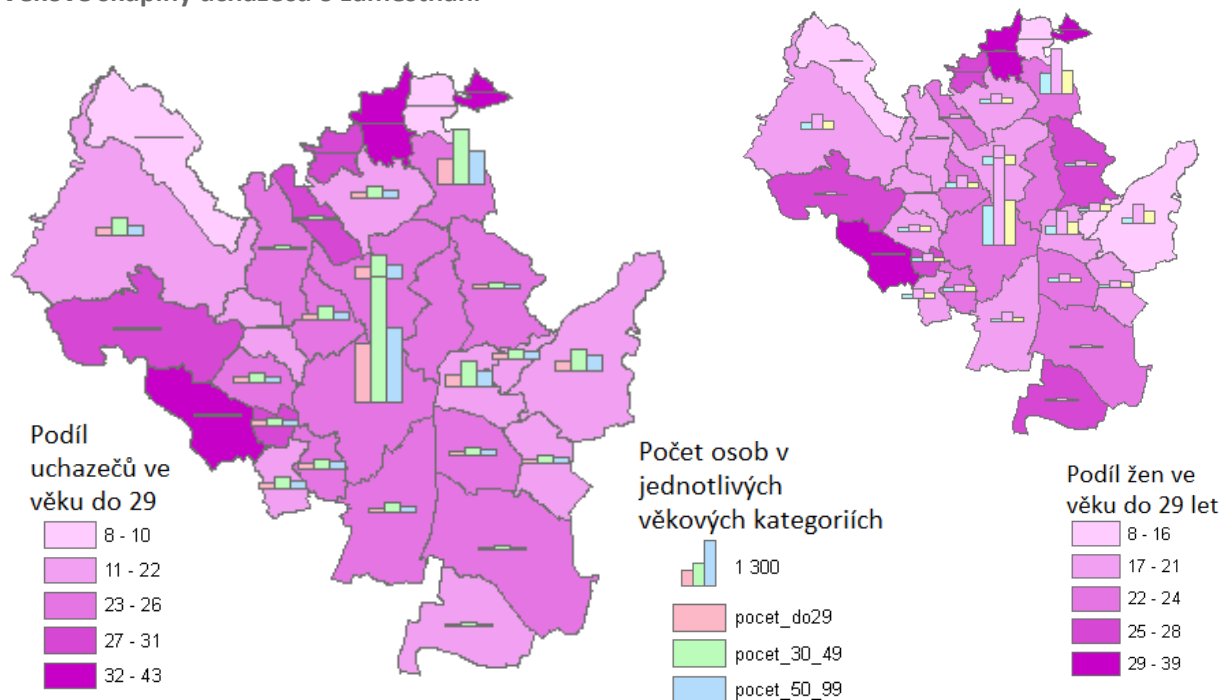
Výše měsíčního nároku na podporu v nezaměstnanosti

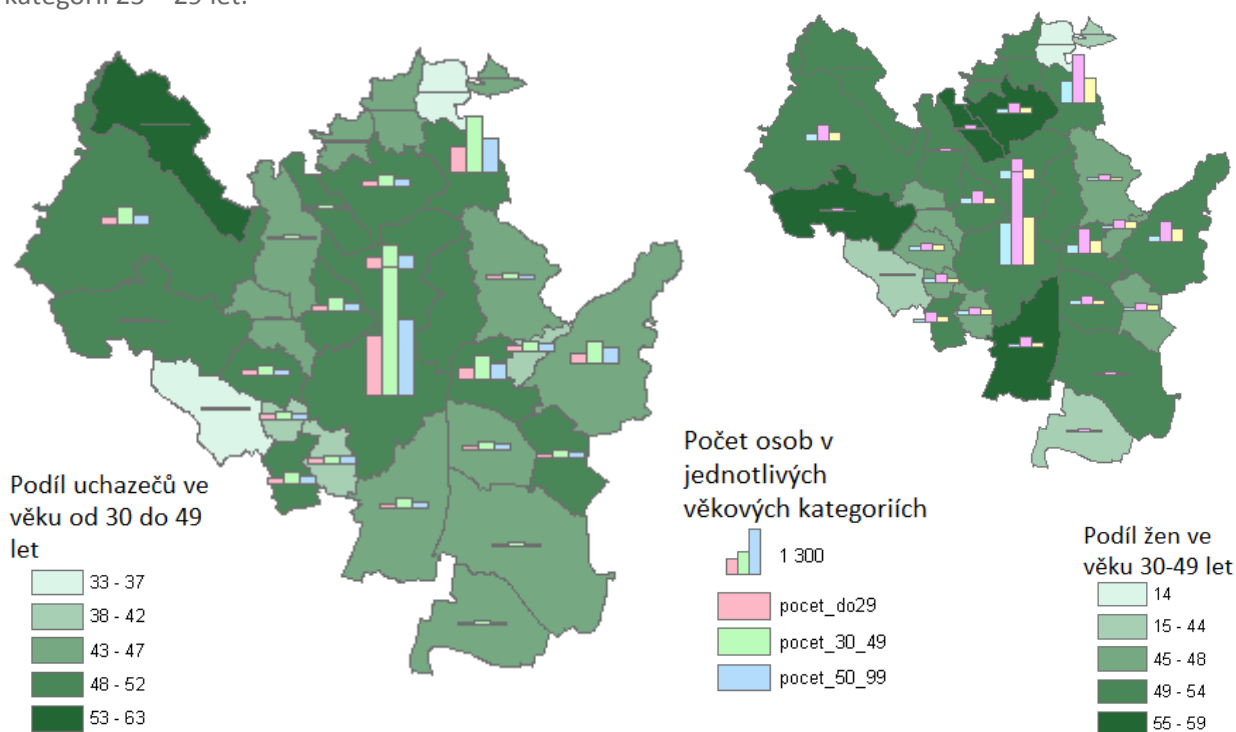

Průměrný měsíční nárok na podporu v nezaměstnanosti je 6817,-Kč, což je o 654,- Kč méně, než dostávají v průměru ženy. Registrovaní uchazeči s nárokem na podporu v nezaměstnanosti tvoří 18,4% všech registrovaných uchazečů o zaměstnání a stejně tak u žen.

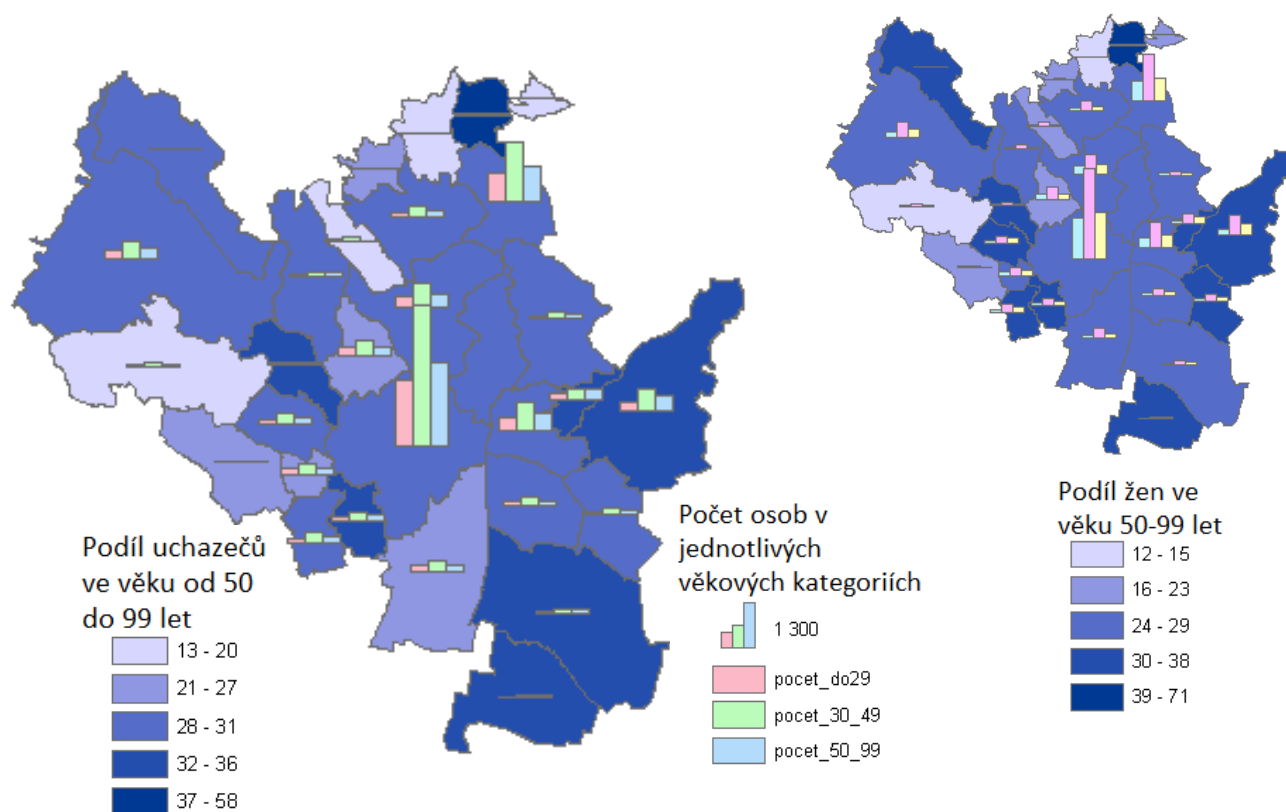
Věkové skupiny uchazečů o zaměstnání

V nejmladší věkové kategorii je celkem 4102 uchazečů, z toho 2003 žen. Největší podíl představují uchazeči v městských částech Útěchov, Ivanovice, Jehnice a Bosonohy. Co se týče žen – uchazeček o zaměstnání, je situace obdobná. Vyšší podíly zaznamenávají ve věkové kategorii 20-24 let městské části Útěchov, Ivanovice a Bosonohy. Jehnice, Komín a Maloměřice a Obrany pak registrují uchazečky ve starší kategorii 25 – 29 let.

V kategorii 30 – 49 let je registrováno nejvíce uchazečů – téměř 8000, z toho nadpoloviční většina žen (4472). Zaznamenáváme vyšší podíly mužů i žen většinou na vyšší věkové hranici (40 a výše) v městských částech Útěchov, Jehnice a Kníničky.

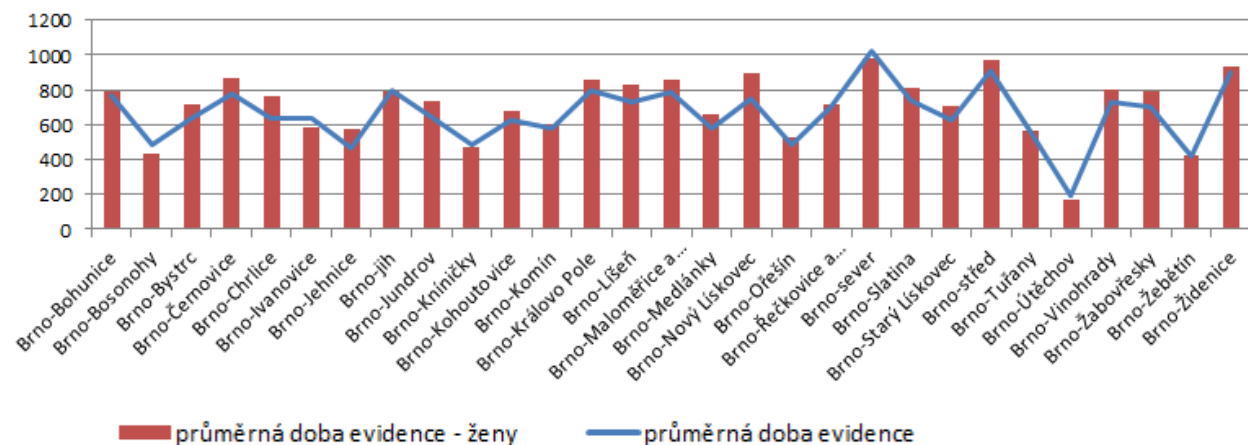

Uchazeči v této věkové kategorii jsou vnímáni jako riziková skupina s ohledem na jejich šance získat zaměstnání. Vyšší podíly těchto uchazečů – žen i mužů - najdeme spíše v okrajových městských částech (Chrlice, Tuřany, Líšeň, Starý Lískovec, Jundrov Vinohrady, Slatina nebo Ořešín – zde je registrována celá třetina uchazečů ve věku 50 – 54 let a necelá polovina zde registrovaných žen. Jde však o jednotlivce – nejvyšší počty se v této kategorii objevují - tak, jako v předešlých případech - v centrálních městských částech Brno Střed a Sever, kde však představují v průměru pouze necelý 10% podíl všech uchazečů o

zaměstnání.

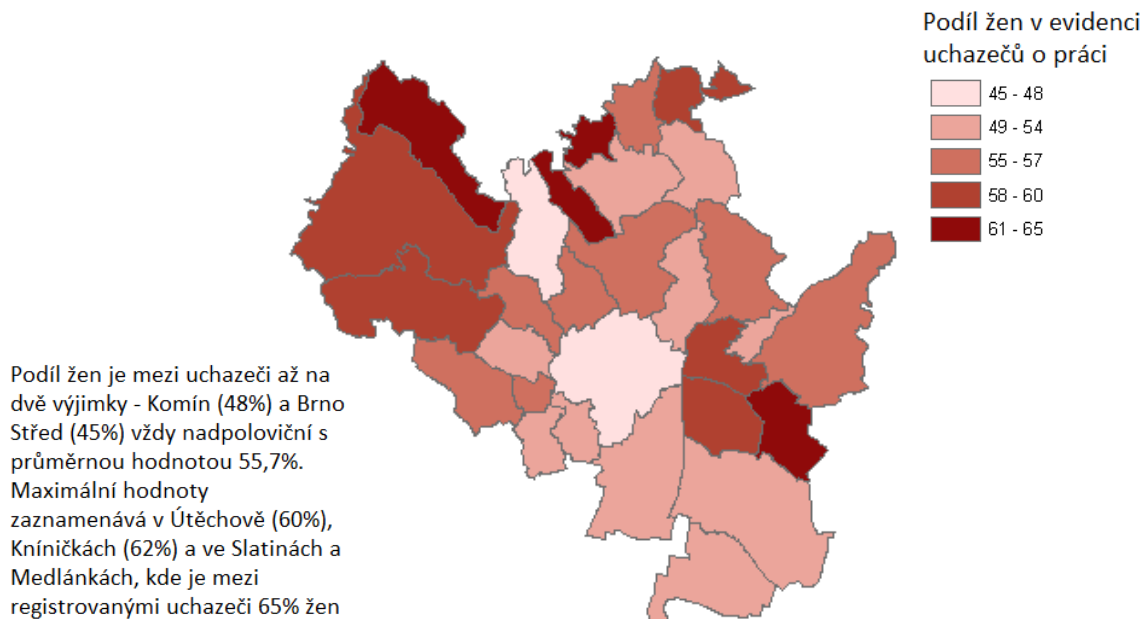
Průměrný věk je 41,2 let, u žen o málo nižší a u dosažitelných uchazečů pak ještě nižší.

Průměrná délka evidence ve dnech podle městských částí

Průměrná délka evidence všech uchazečů na ÚP je 661,8 dní (oproti tomu stejná hodnota za celý okres je 819 dní). Až na pět městských částí (Bosonohy, Ivanovice, Kníničky, Brno-Sever a Útěchov) je ve všech případech průměrná délka evidence žen - uchazeček o práci vyšší (v průměru o více než 45 dní). Rekordní hodnotu průměrné délky evidence registruje městská část Brno - Sever - přes 2,5 roku.

Podíl žen v evidenci uchazečů o práci

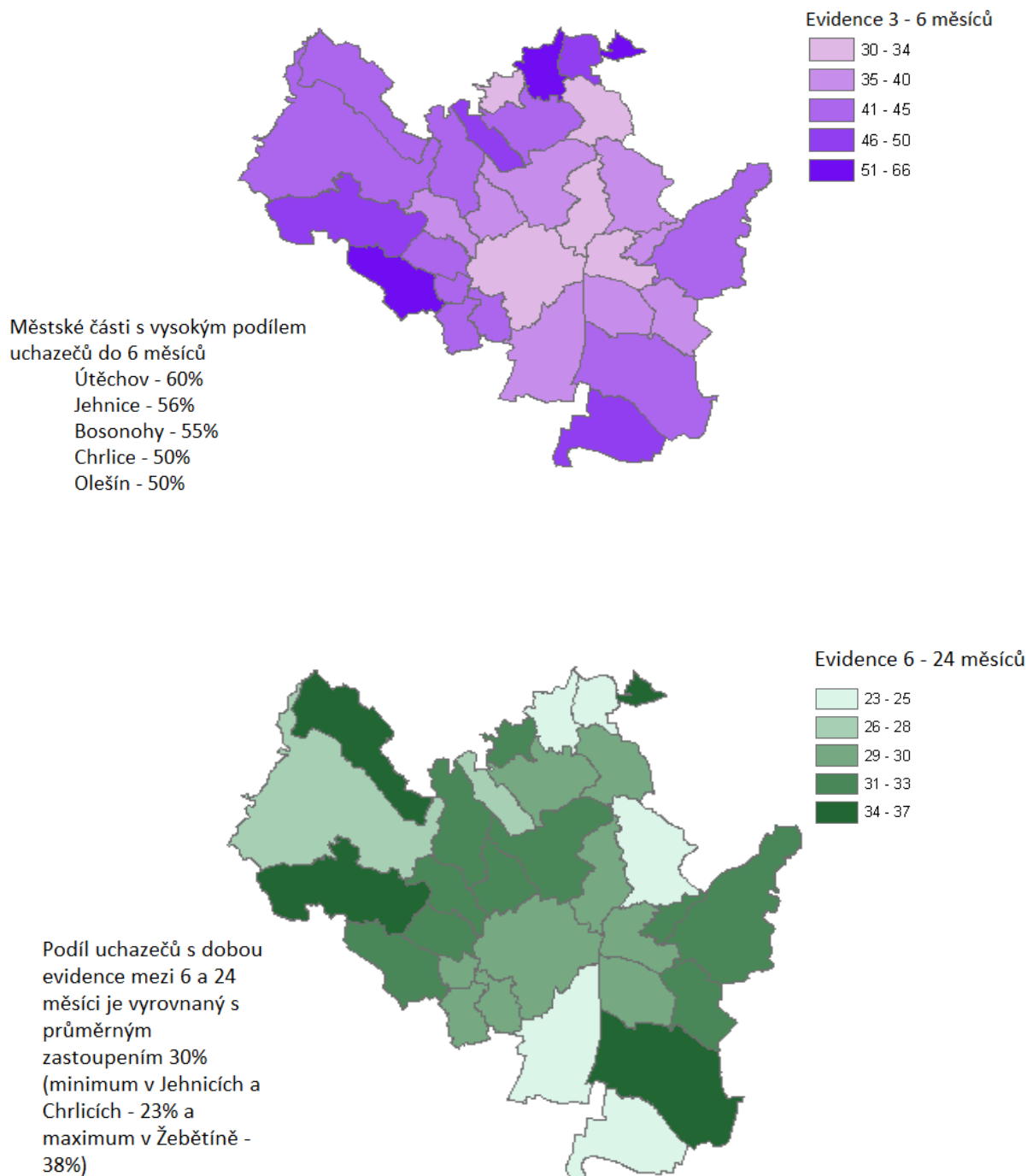

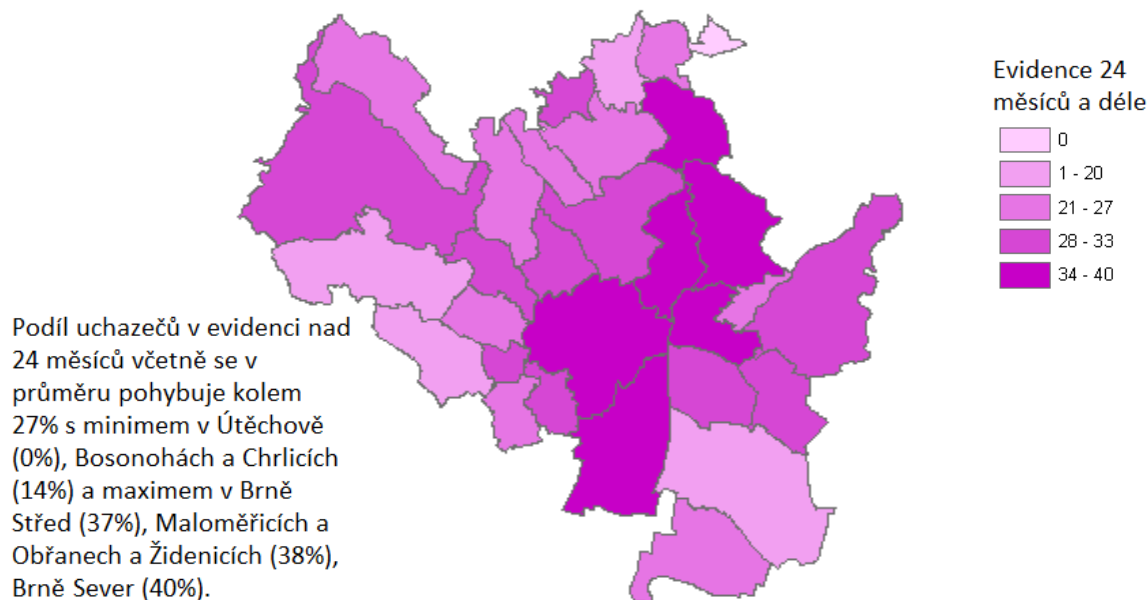
Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Agentura
pro sociální začleňování

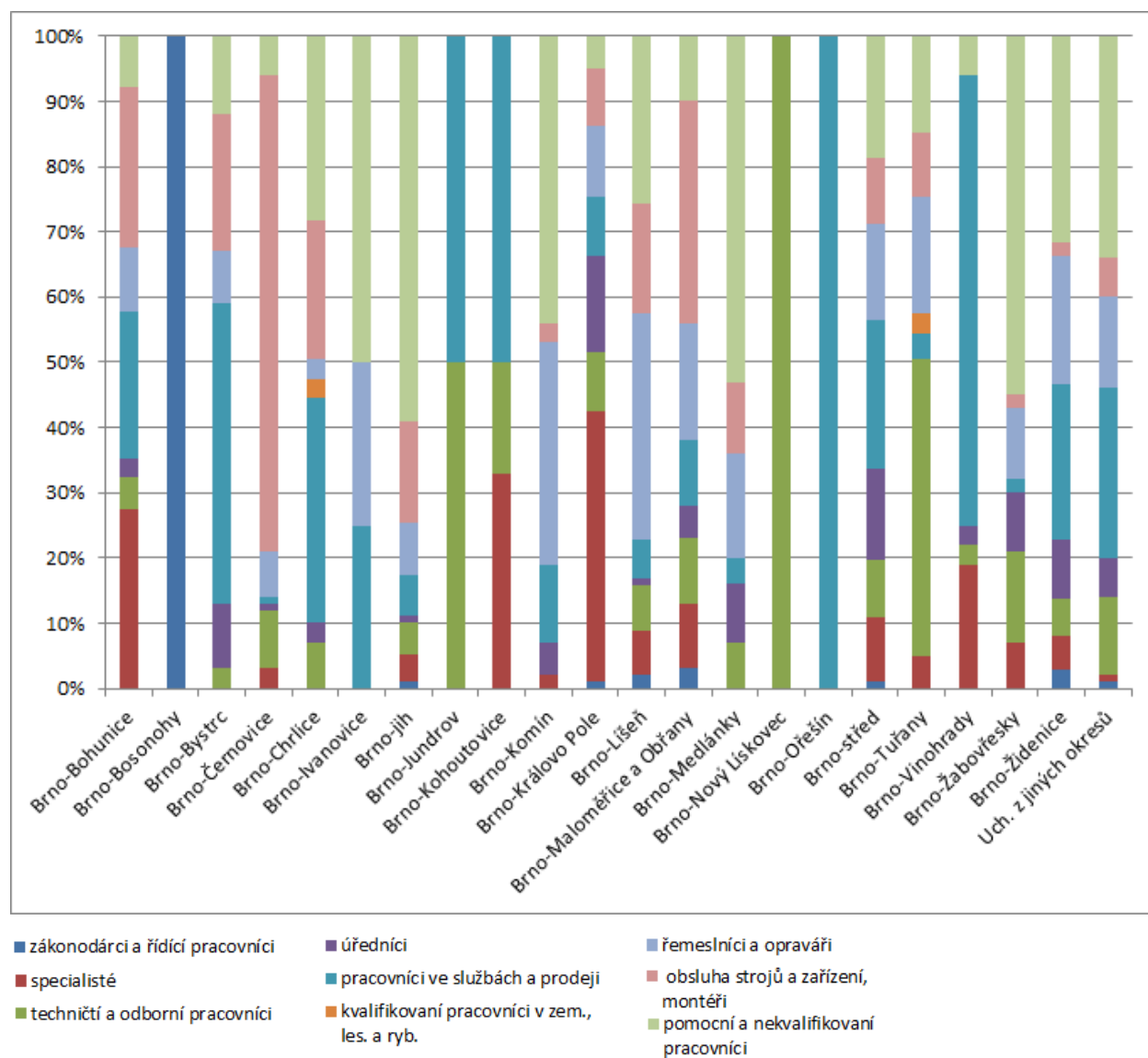
Převažující koncentrace podílu délky evidence uchazečů na ÚP podle městských částí

Z uvedených kartogramů je patrné, že uchazeči v okrajových částech města stráví v průměru kratší dobu v registraci uchazečů o práci, zatímco v městských částech vnitřního města se koncentrují uchazeči dlouhodobě registrovaní na ÚP, a to především v kategorii 24 a více měsíců. V případech takto dlouho trvající nezaměstnanosti lze důvodně předpokládat zásadní bariéry pro opětovný vstup na pracovní trh - a to jak objektivní (péče o osobu blízkou, zdravotní, či jiná omezení), nebo jiná (participace na šedé ekonomice). V materiálu ÚP Analýza ohrožených skupin na TP v Brně z 06/2016 je dlouhodobě vysoká míra nezaměstnanosti dána do souvislosti s koncentrací „[...] sociálně vyloučených osob na straně jedné, a na straně druhé v podmínkách velkoměsta většími možnostmi setrvávat ve „chtěné“ nezaměstnanosti“ (str. 4).

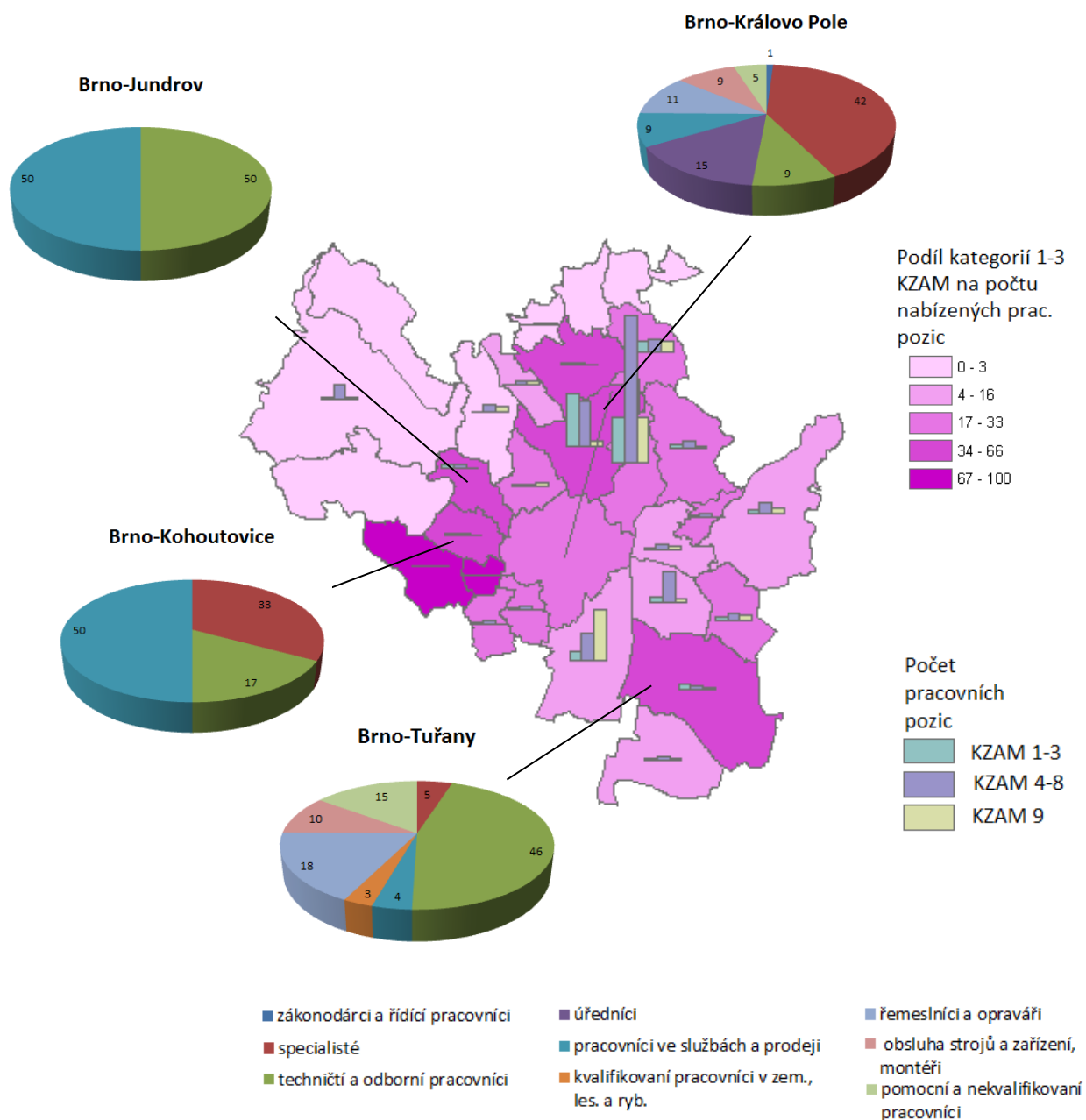
Podíl volných pracovních pozic na ÚP podle klasifikace zaměstnání a městské části (v %)

Pouze ve čtyřech městských částech (Ivanovice, Brno-Jih, Medlánky a Žabovřesky) tvoří poptávka po nekvalifikované a pomocné pracovní síle minimálně polovinu všech nabízených pracovních pozic na ÚP. V dalších pěti městských částech (Bosonohy, Jundrov, Kohoutovice, Nový Lískovec a Ořešín) je poptávka více homogenní oproti zbytku města.

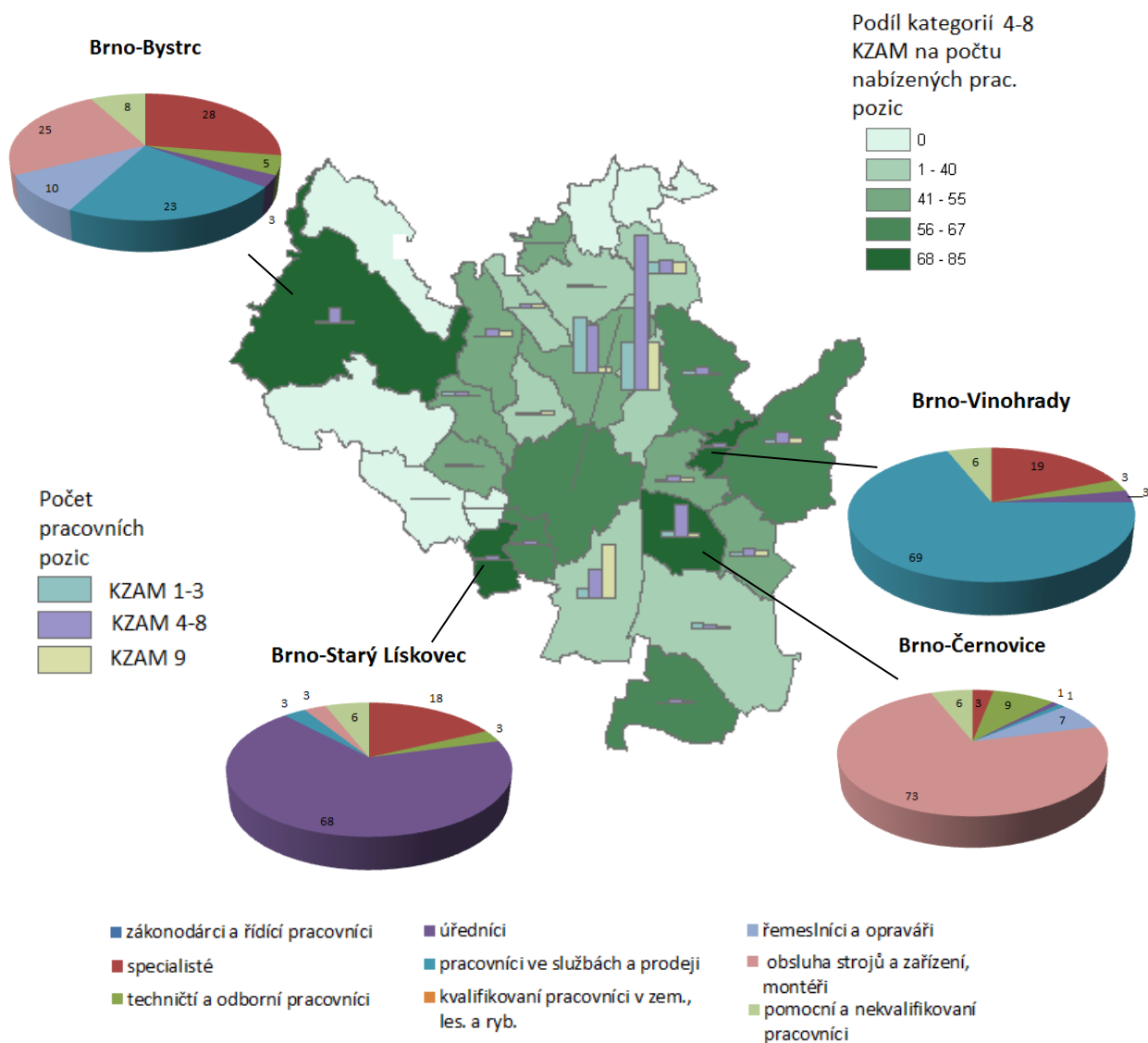
Největší poptávku zaznamenávají v průměru profese v kategorii *pracovníci ve službách a prodeji* (23,8%), následují *nekvalifikované a pomocné profese* (21%), *techničtí a odborní pracovníci* (14,5%) a *obsluhy strojů, zařízení a montéři* (11,8%) a *řemeslníci a opraváři* (11,5%). Zaměstnání v kategorii *úředníků, specialistů a zákonodárců a řídících pracovníků* představují každá méně než 10% podílu nabízených pracovních pozic.

Podíl kategorií klasifikace zaměstnání (KZAM) na počtu nabízených pracovních pozic ve vztahu k odpovídající kvalifikaci podle městských částí

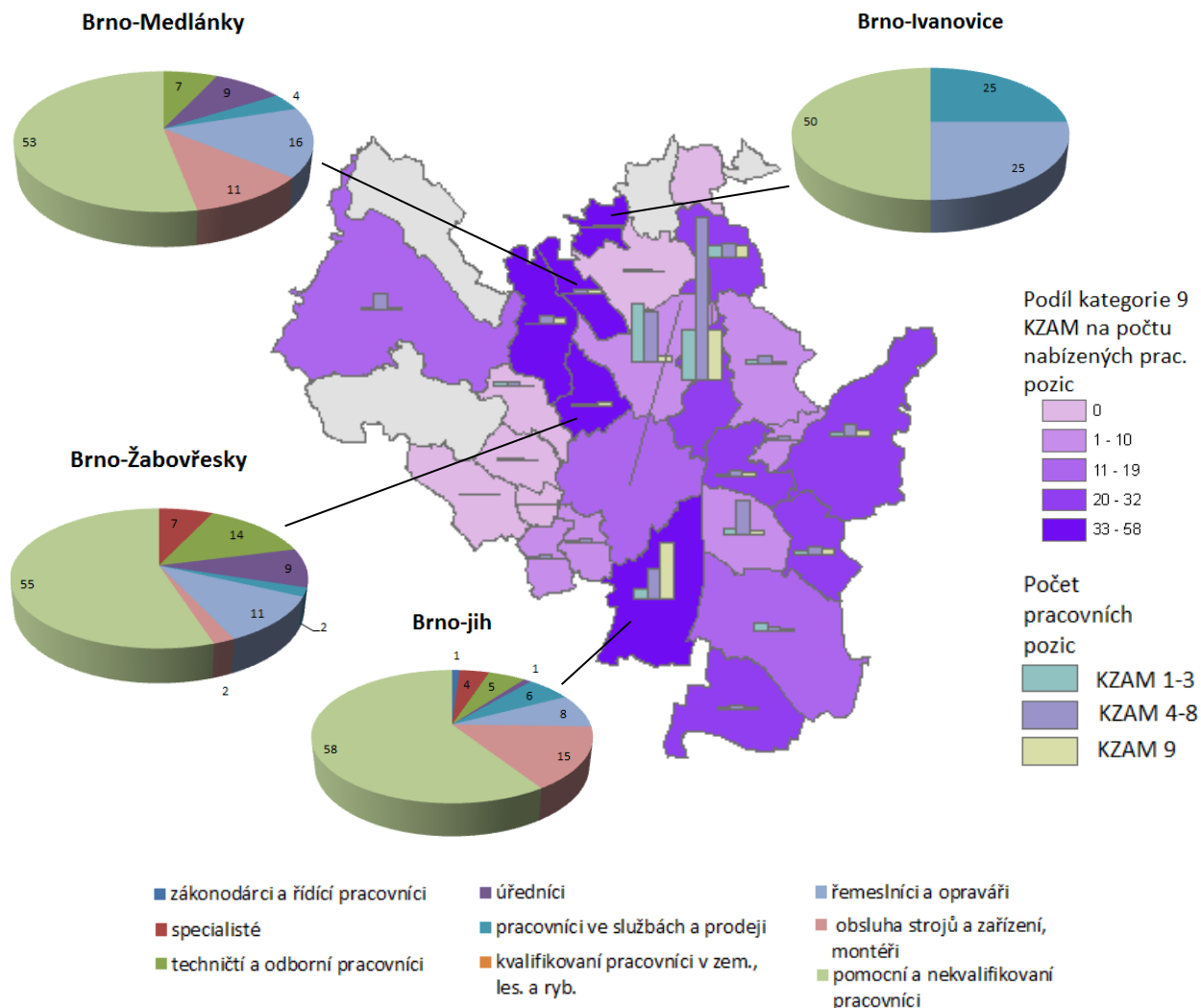

Největší podíl mezi nabízenými pozicemi v kategorii KZAM 1-3, tedy *zákonodárci a řídící pracovníci, speciálisté a techničtí a odborní pracovníci*, zaznamenávají městské části Bosonohy a Nový Lískovec, protože jsou to jediné pozice k dispozici ze všech kategorií. Vysoký podíl mají dále Jundrov, Kohoutovice, Tuřany, Řečkovice a Mokrý Hora a Královo pole. V Králově poli je také největší koncentrace pozic v této kategorii k dispozici, následovaná Brnem – Střed, což je dáno jejich centrálními pozicemi v rámci města a

větší koncentrací pracovních příležitostí.

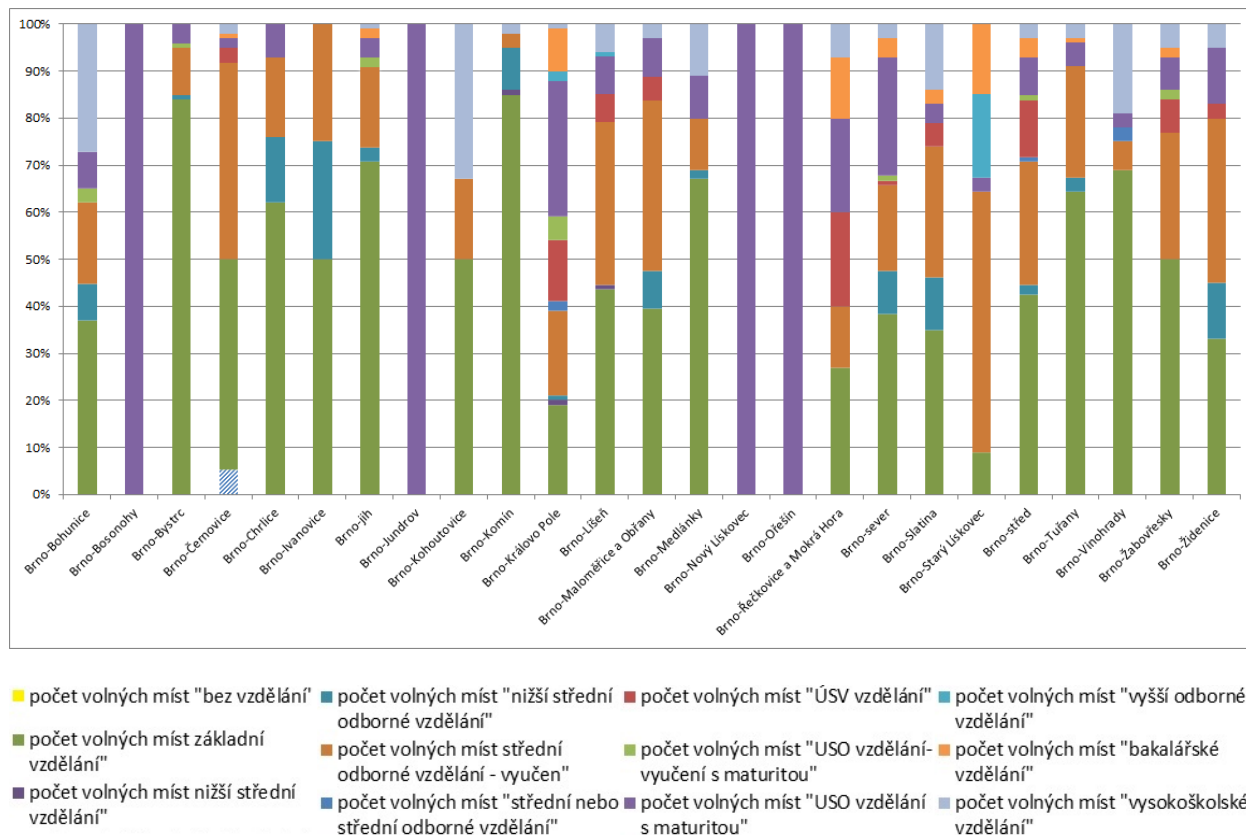

Tato kategorie zahrnuje pozice pro úředníky, pracovníky ve službách a v prodeji, kvalifikované pracovníky v zemědělství, lesnictví a rybářství, řemeslníky a opraváře a obsluhu strojů a zařízení, včetně montérů. Jejich největší podíl nalezneme v městských částech Vinohrady, Černovice, Starý Lískovec a Bystrc, kde přesahuje 68%. Protože jde o širokou skupinu profesí, lze jen obtížně vyvozovat jiné, než zcela obecné závěry. Nejvyšší počet pozic v této kategorii spadá na Brno-Střed, kde jde především o úředníky a pracovníky ve službách a prodeji.

Kategorie KZAM 9 představuje skupinu zaměstnání pro nekvalifikované a pomocné pracovníky a pracovníce. Jak bylo vyplývá z dat ÚP, jde o druhou nejvíce poptávanou kategorii zaměstnání mezi nabízenými pozicemi na ÚP. Nadpoloviční většinu pozic v nabídce ÚP zaujímají tyto profese v městských částech Brno-Jih, Medlánky, Ivanovice a Žabovřesky. V Brně-Jihu je také registrován fakticky nejvyšší počet těchto pozic, následovaný Brnem-Střed.

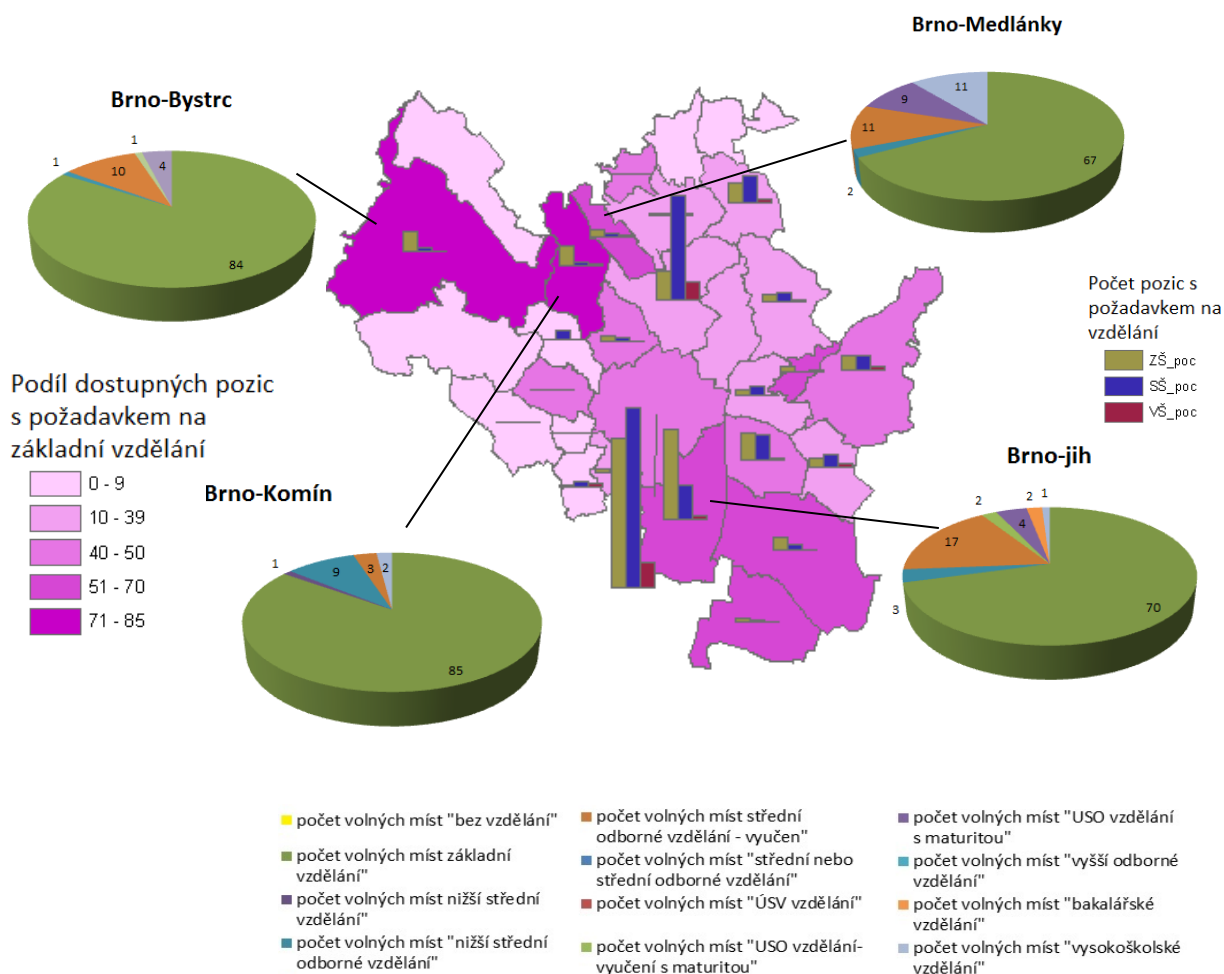
Podíl nabízených pracovních pozic s požadavkem úrovně vzdělání podle městských částí (v %)

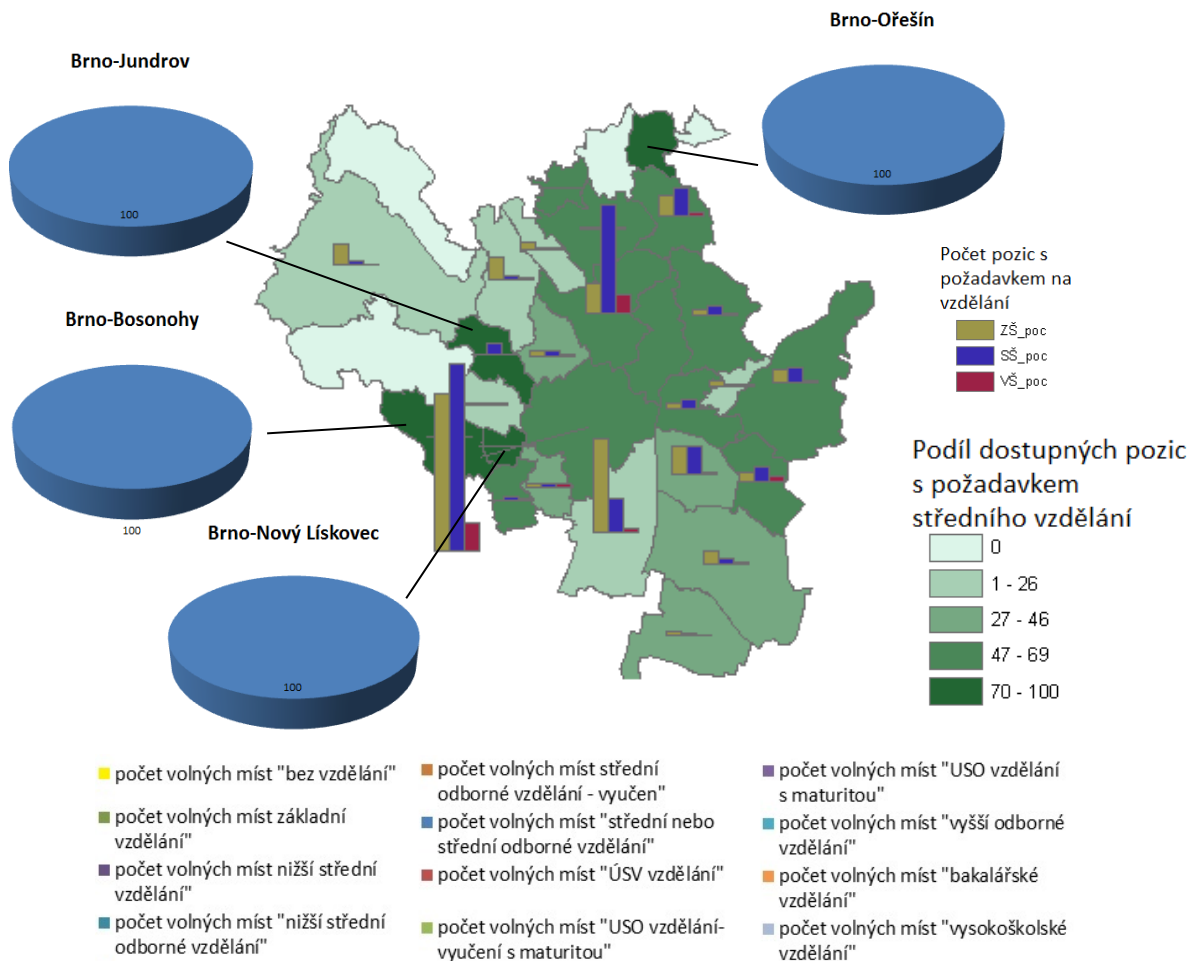
Data za městské části Jehnice, Kníničky, Útěchov a Žebětín nevidují žádné pozice s požadavkem vzdělání. Jak vyplývá z grafu výše, největší poptávka je plošně po pracovních místech s podmínkou základního vzdělání. Pouze v Černovicích je aktuálně poptávka po pracovní síle bez vzdělání. Lze také pozorovat menší různorodost okrajových městských částí oproti centrálním, což je dáno koncentrací zaměstnavatelů, stejně jako pracovní síly.

Za ideální stav by se dala považovat rovnováha mezi nabízenými pracovními pozicemi a odpovídajícím počtu uchazečů s relevantním vzděláním. Tam, kde dochází k výraznější disproporcii, se nepotkává poptávka s nabídkou, nebo naopak. Zaměstnavatelé také mohou ve specifikaci podmínek zaměstnance definovat nižší, než reálně požadované vzdělání, aby si při současném nedostatku zaměstnanců zajistili dostatečně široký výběr. Reálná selekce pak může probíhat později, což může vychylovat výsledky a komplikovat interpretaci dostupných dat.

Struktura podílu dostupných pozic na ÚP podle požadovaného vzdělání uchazečů (v %)

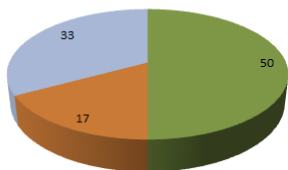

Největší počet pracovních pozic s podmínkou základního vzdělání je mimo městské části Brno-Střed v Brně-Jih, kde je zároveň téměř dvoutřetinový rozdíl mezi počtem pozic (382) a počtem uchazečů se základním vzděláním (135). Disparita v opačném směru – téměř poloviční počet pozic oproti relevantním uchazečům – panuje v městské části Královo pole, kde je 125 volných míst oproti 223 uchazečům.

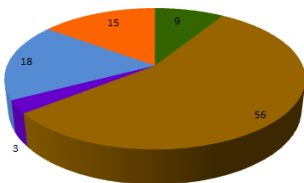

V městských částech s největším podílem pozic podmíněných středoškolským vzděláním (Bosonohy, Nový Lískovec, Jundrov a Ořešín) jsou to zároveň jediné volné pozice nabízené ÚP. V dalších 10 městských částech, kde je větší pestrost dostupných pozic, je největší poptávka po středním odborném vzdělání s vyučením a ÚSO vzdělání s maturitou.

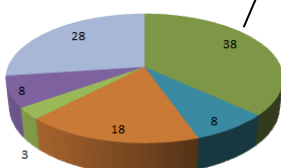
Brno-Kohoutovice

Brno-Starý Lískovec

Brno-Bohunice

Počet pozic s požadavkem na vzdělání

ZŠ_poc
SŠ_poc
VŠ_poc

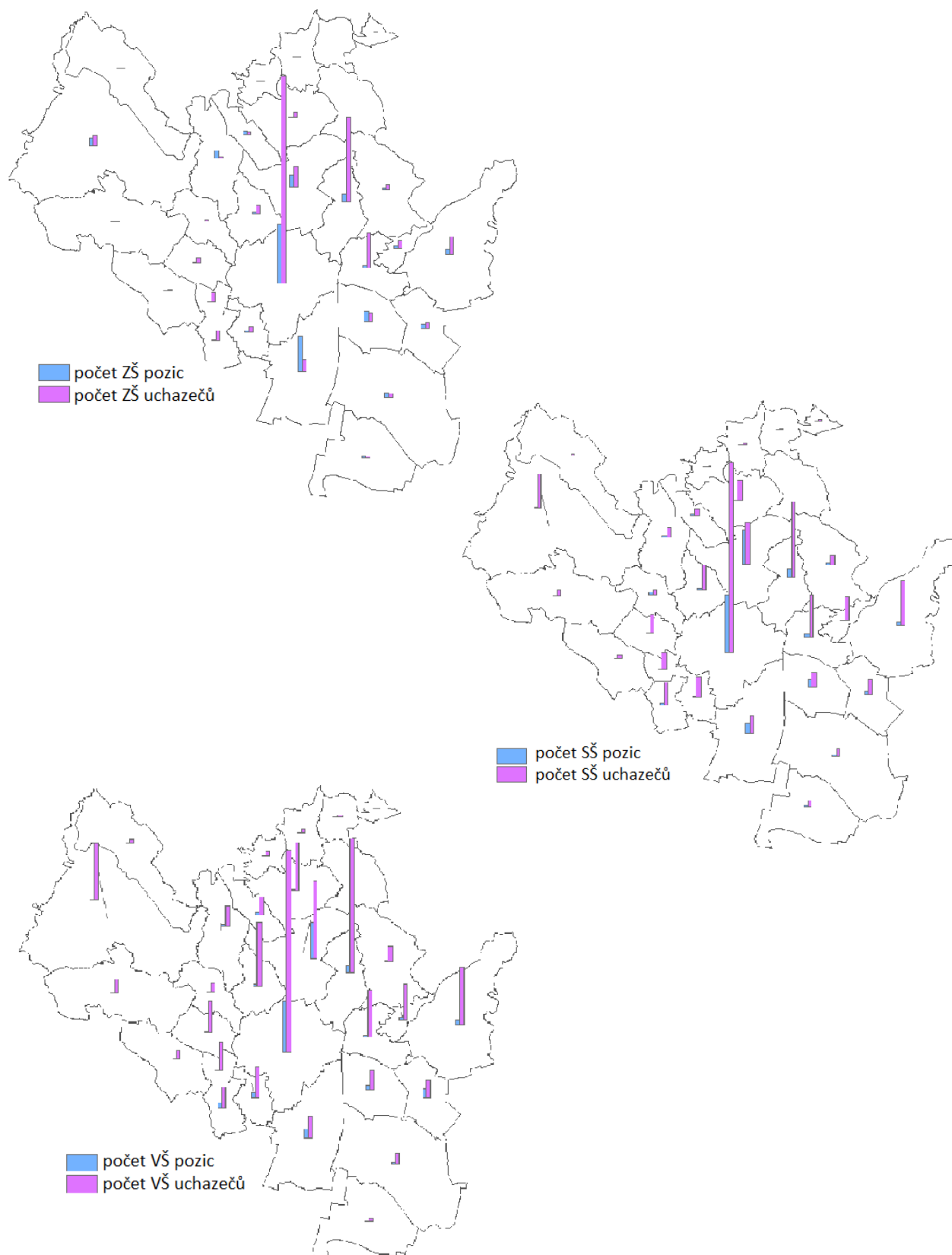
Podíl dostupných pozic s požadavkem na vysokoškolské vzdělání

0
1 - 5
6 - 12
13 - 20
21 - 33

počet volných míst "bez vzdělání"
počet volných míst střední odborné vzdělání - vyučení
počet volných míst "střední nebo střední odborné vzdělání"
počet volných míst "ÚSV vzdělání"
počet volných míst "USO vzdělání - vyučení s maturitou"
počet volných míst "USO vzdělání s maturitou"
počet volných míst "vyšší odborné vzdělání"
počet volných míst "bakalářské vzdělání"
počet volných míst "vysokoškolské vzdělání"

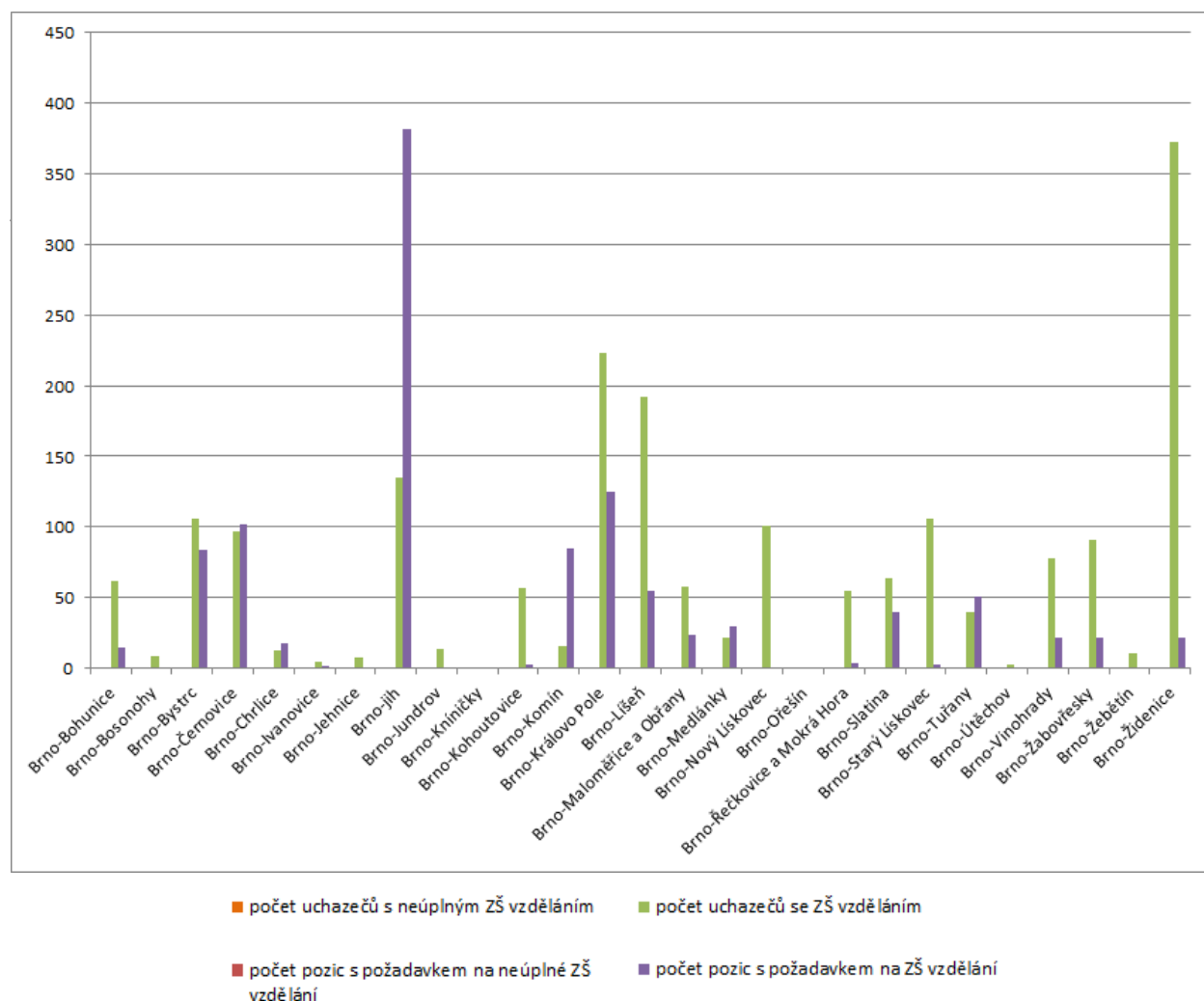
Počet maximálně poptávaných pozic je v kategorii zaměstnání s vysokoškolským vzděláním relativně malý – méně než třetinový oproti poptávce po středním vzdělání, či zhruba poloviční vzhledem k poptávce po zaměstnancích se základním vzděláním. Lze se dohadovat, zda je tento stav zapříčiněn nízkou poptávkou obecně, či relativní nasyceností pracovního trhu po zaměstnancích s tímto stupněm vzdělání.

Vztah počtu poptávaných pracovních míst a počtu komplementárních uchazečů co se týče stupně dosaženého vzdělání zobrazuje následující kartogram:

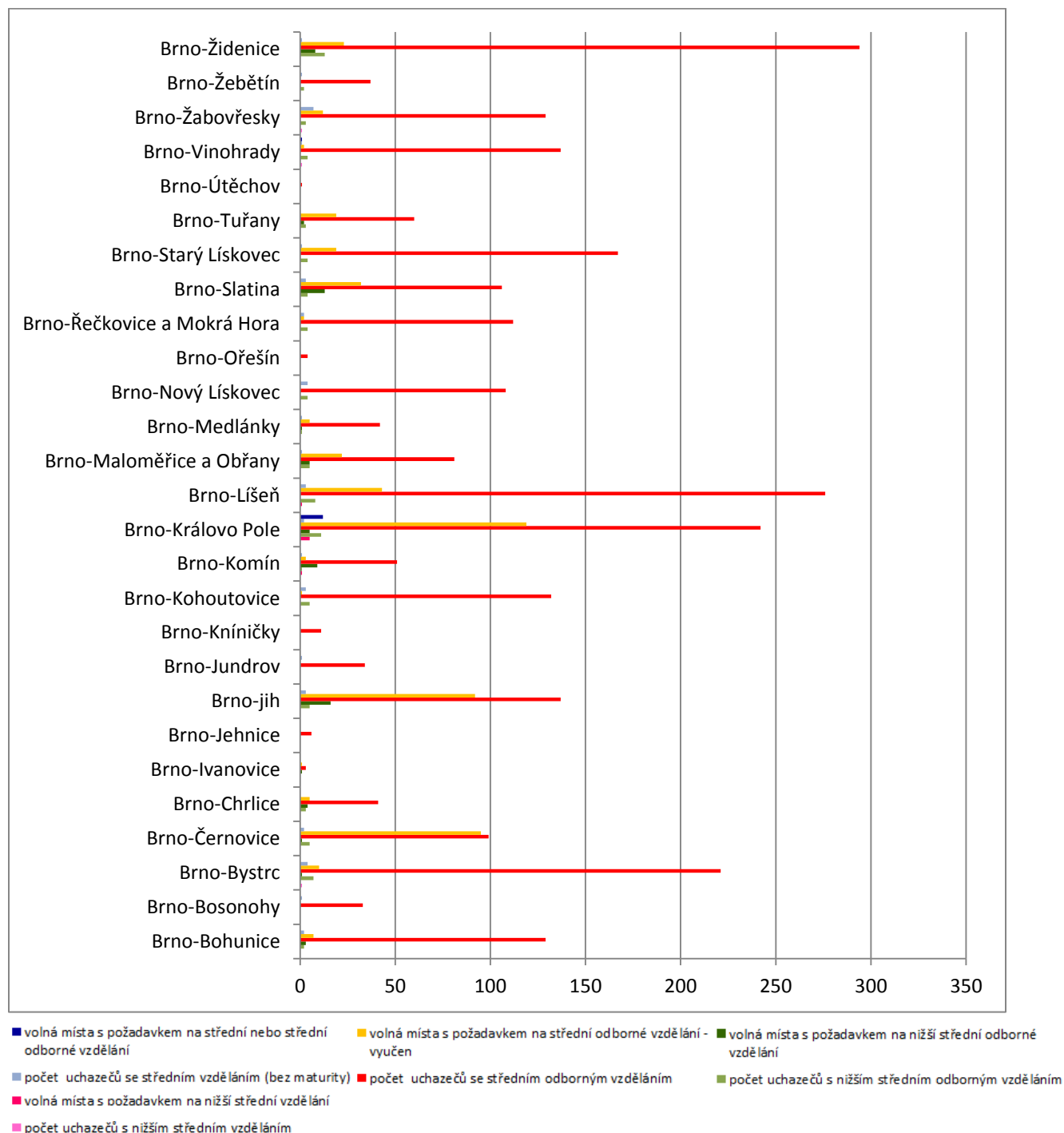
Nejvíce dostupných pozic i uchazečů se, nijak překvapivě, koncentruje v lidnatých centrálních městských částech. Blíže jsou vztahy mezi počtem dostupných pozic a uchazeči v jednotlivých kategoriích dosaženého vzdělání znázorněny v grafech níže – grafy jsou věnovány jednotlivým stupňům vzdělání, přičemž graf středoškolského vzdělání je rozdělen do dvou pro větší přehlednost.

Vztah počtu uchazečů se základním vzděláním a odpovídající nabídkou pracovních pozic podle městských částí

Do grafu nebyly zahrnuty městské části Brno Sever a Brno Střed, protože vzhledem ke své lidnatosti vychovaly čitelnost znázornění. Tyto městské části 913 (Brno Sever) a 2220 (Brno Střed) uchazečů o zaměstnání se základním vzděláním, přičemž dostupných pozic bylo 81, respektive 637.

Vztah počtu uchazečů se středoškolským vzděláním (max. se středním odborným vzděláním) a odpovídající nabídkou pracovních pozic podle městských částí

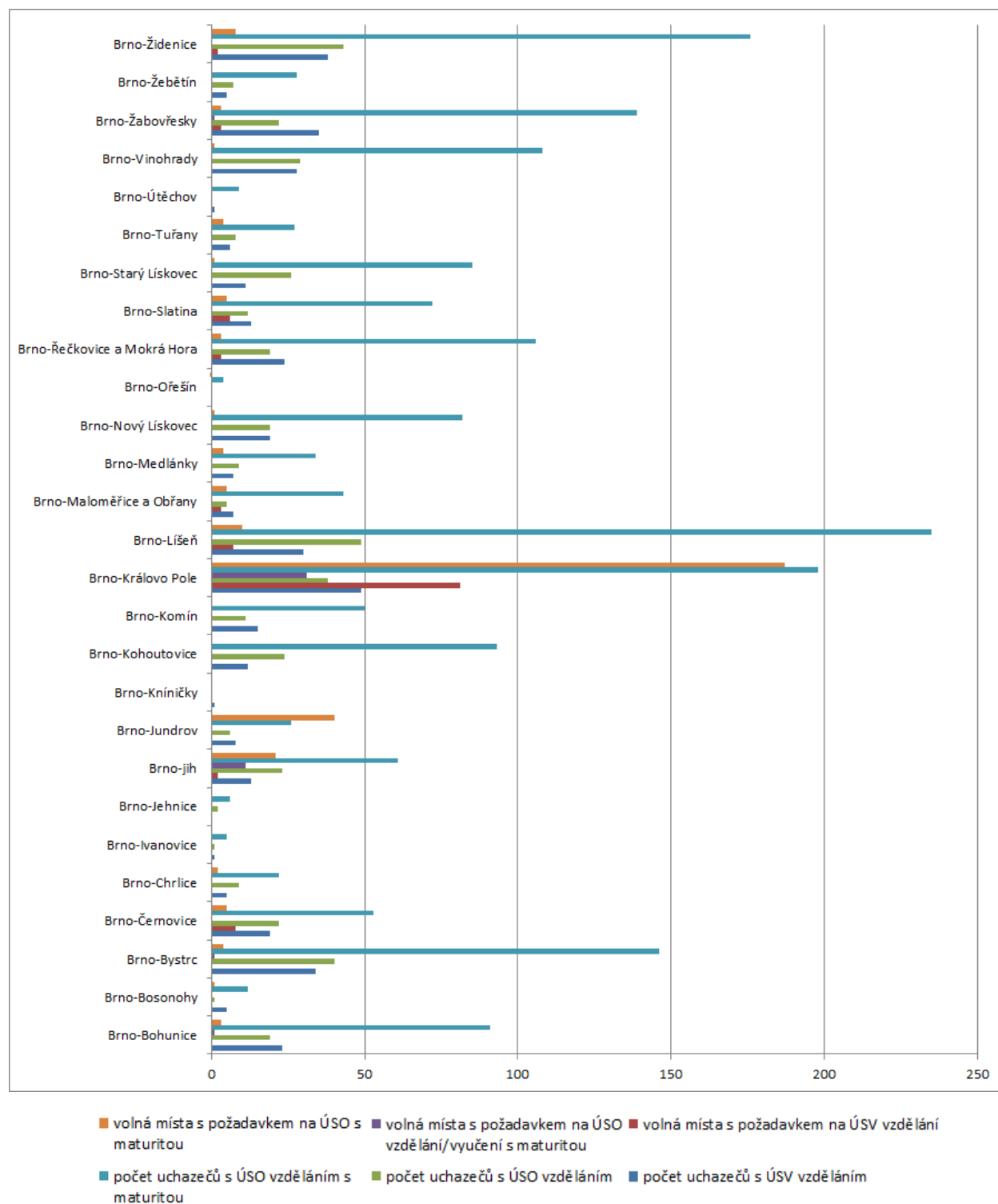

Do grafu nebyly zahrnuty městské části Brno Sever a Brno Střed ze stejného důvodu, jako v předchozím případě. Jejich hodnoty jsou zachyceny v následující tabulce:

	počet uchazečů s nižším středním vzděláním	volná místa s požadavkem na nižší střední vzdělání	počet uchazečů s nižším středním odborným vzděláním	volná místa s požadavkem na nižší střední odborné vzdělání	počet uchazečů se středním odborným vzděláním	volná místa s požadavkem na střední odborné vzdělání - vyučen	počet uchazečů se středním vzděláním (bez maturity)	volná místa s požadavkem na střední nebo střední odborné vzdělání
Brno-sever	1	0	19	19	503	39	9	0
Brno-střed	5	0	70	37	1461	390	22	20

Největší poptávka je v této kategorii dosaženého středního vzdělání po uchazečích se středním odborným vzděláním – uchazečů s tímto vzděláním je zároveň mezi uchazeči nejvíce. I zde jde podle dat usuzovat na problematické dojíždění ze sousedících městských částí za prací – např. mezi Starým Lískovcem, Bohunicemi, Brnem-Jih a Černovicemi. V druhé nejčastěji přítomné kategorii nižšího středně odborného vzdělání se ve všech případech nedostává odpovídající pracovní síly – podíl prac. míst je vyšší, než počet komplementárních uchazečů o práci.

Vztah počtu uchazečů s minimálně ÚSV a odpovídající nabídkou pracovních pozic podle městských částí

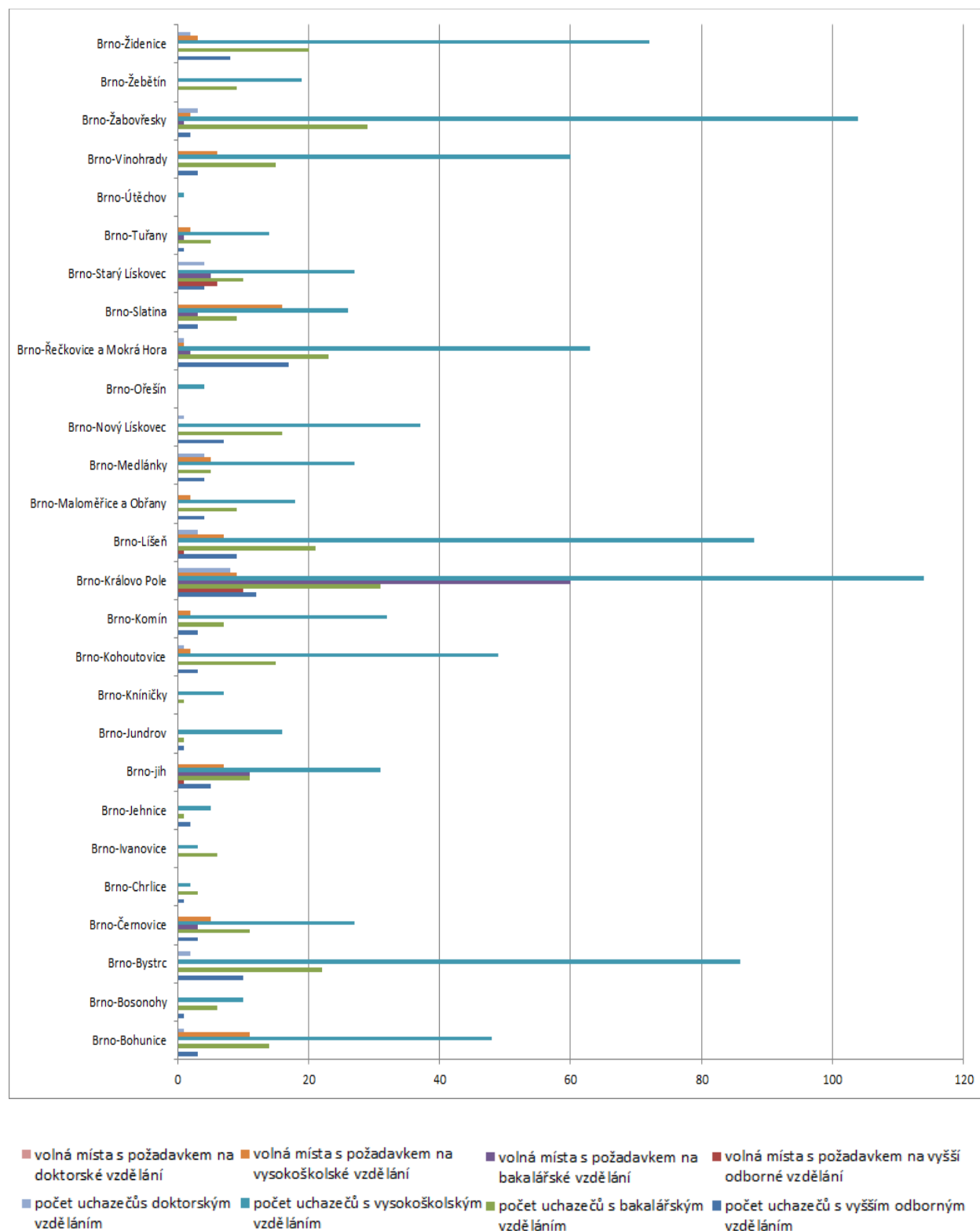

Do grafu nebyly zahrnuty městské části Brno Sever a Brno Střed ze stejného důvodu, jako v předchozím případě. Jejich hodnoty jsou zachyceny v následující tabulce:

	počet uchazečů s ÚSV vzděláním	volná místa s požadavkem na ÚSV vzdělání	počet uchazečů s ÚSO vzděláním	volná místa s požadavkem na ÚSO vzdělání/vyučení s maturitou	počet uchazečů s ÚSO vzděláním s maturitou	volná místa s požadavkem na ÚSO s maturitou
Brno-sever	81	2	63	2	342	53
Brno-střed	138	183	143	14	691	118

Uchazeči s úplným středním odborným vzděláním s maturitou jsou nejvíce prominentní v počtu i zastoupení ve všech městských částech. Této dominantní pozici zcela neodpovídá počet nabízených pracovních pozic a projevuje se zde největší disparita. Výjimkou je městská část Královo Pole, kde se obě hodnoty nejvíce přibližují, doplněné dále relativně vysokým počtem pozic s požadavkem úplného středního vzdělání.

Vztah počtu uchazečů s vysokoškolským vzděláním a odpovídající nabídkou pracovních pozic podle městských částí

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Agentura
pro sociální začleňování

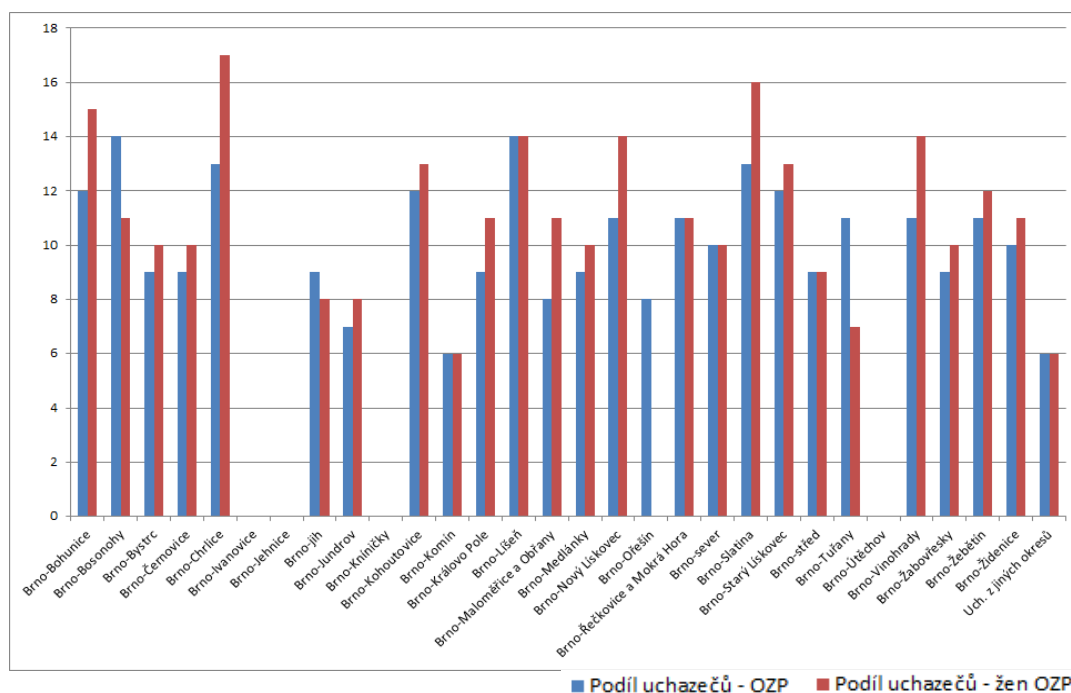
Do grafu nebyly zahrnuty městské části Brno Sever a Brno Střed ze stejného důvodu, jako v předchozím případě. Jejich hodnoty jsou zachyceny v následující tabulce:

	počet uchazečů s vyšším odborným	volná místa s požadavkem na vyšší odborné	počet uchazečů s bakalářským vzděláním	volná místa s požadavkem na bakalářské	počet uchazečů s vysokoškolským vzděláním	volná místa s požadavkem na vysokoškolské vzdělání	počet uchazečů s doktorským vzděláním	volná místa s požadavkem na doktorské vzdělání
Brno-sever	24	1	53	8	202	6	9	0
Brno-střed	25	2	98	63	294	44	14	1

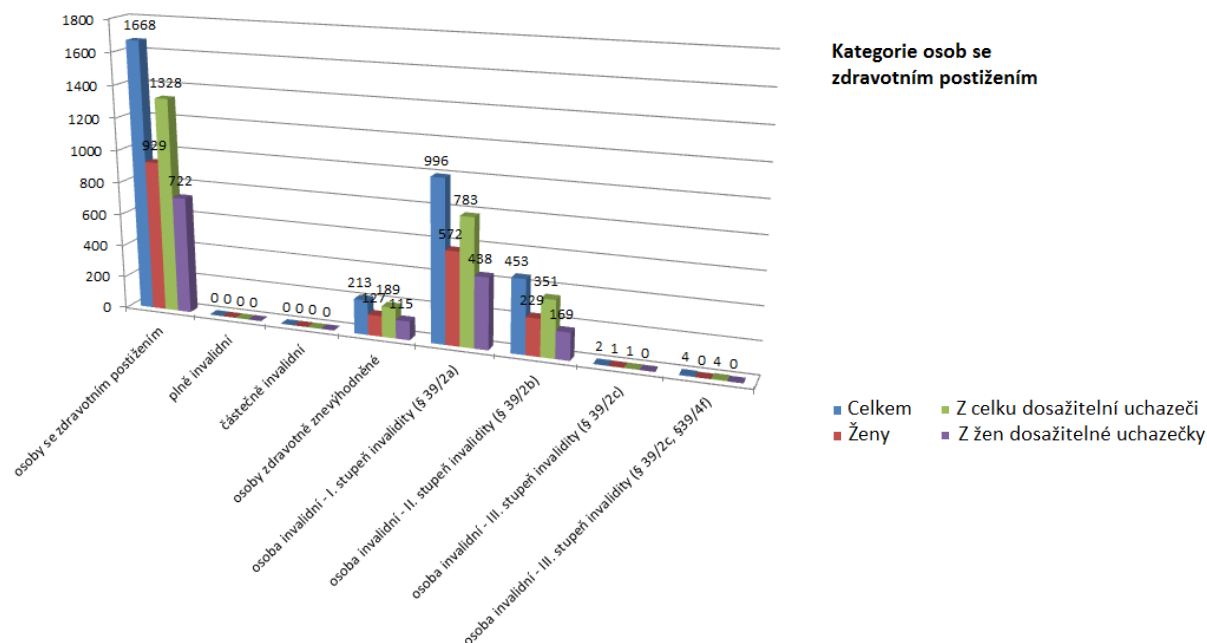
Uchazeči v kategorii OZP

Tato skupina představuje přibližně 10% podíl registrovaných uchazečů o zaměstnání, což představuje oproti roku 2015 nárůst necelého jednoho procentního bodu.³

Podíl uchazečů o zaměstnání v kategorii OZP (v %)

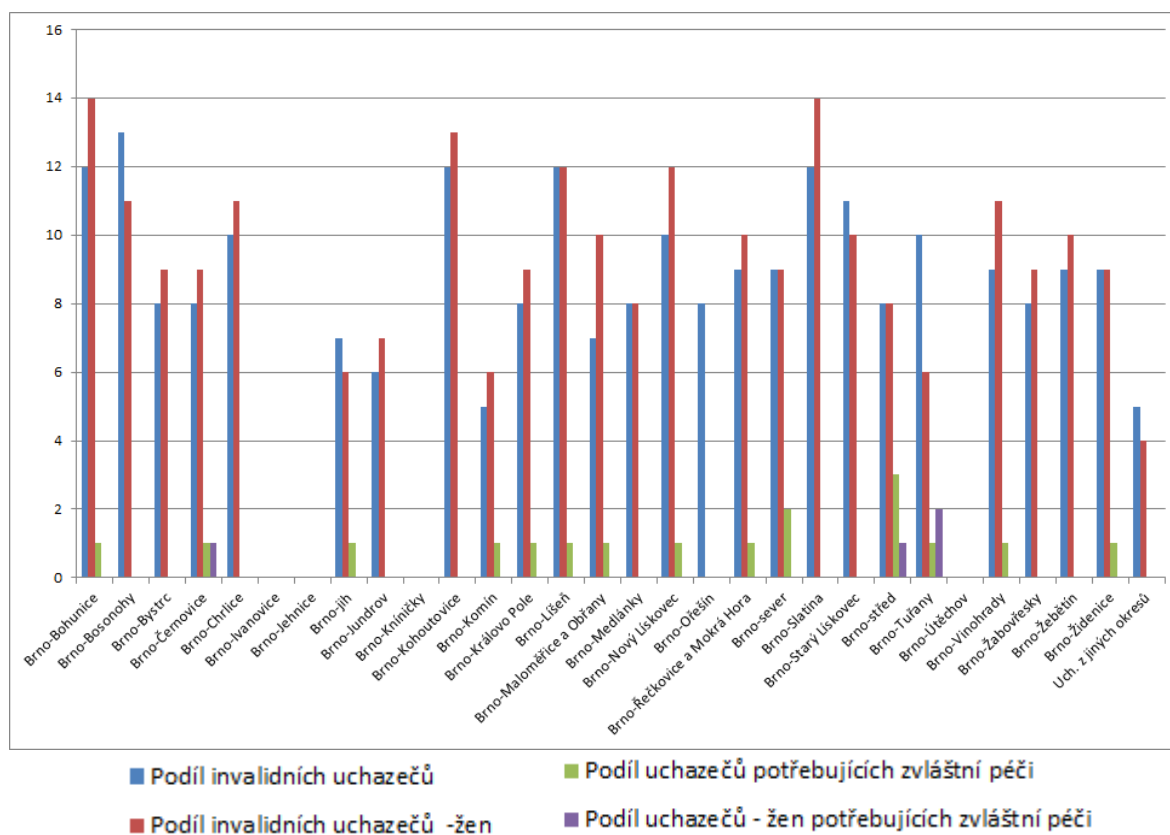

³ Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2015 a strategie APZ pro rok 2016

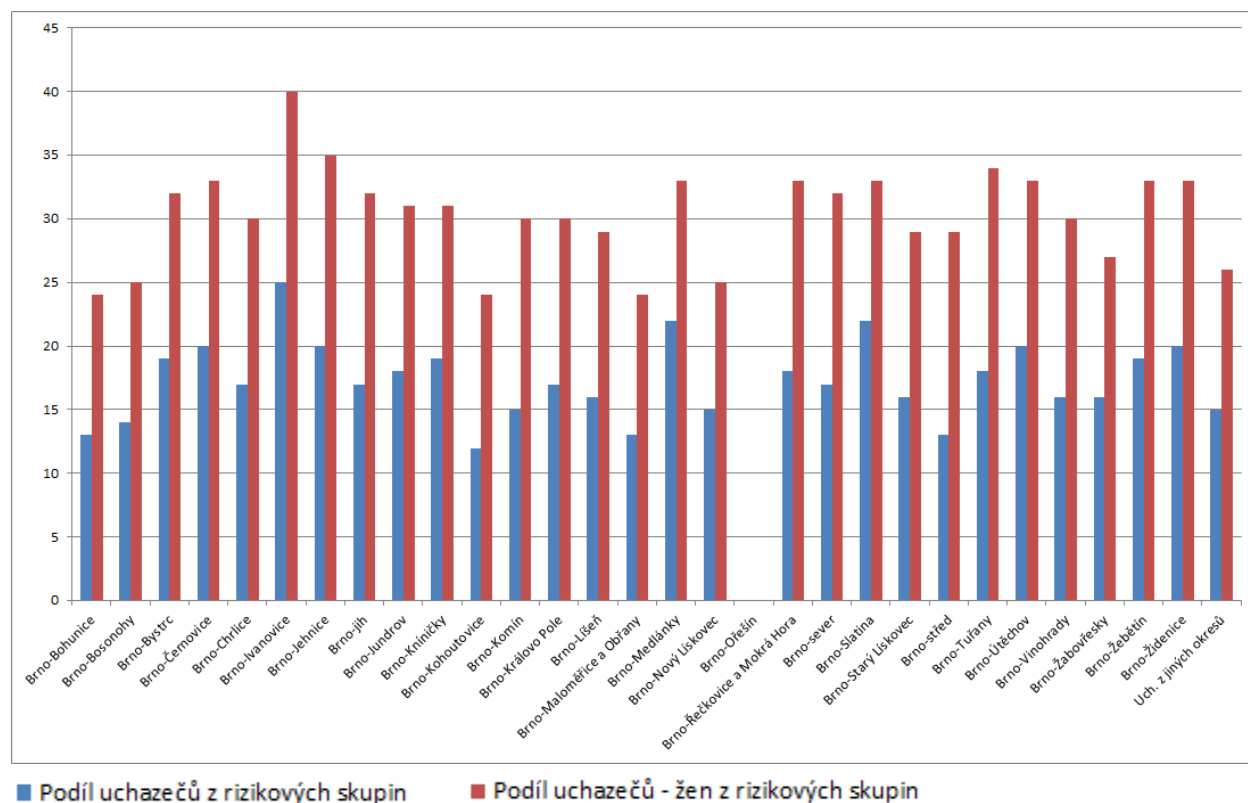
Ženy tvoří nadpoloviční většinu OZP mezi registrovanými uchazeči o zaměstnání.

Podíl invalidních uchazečů a uchazečů potřebujících zvláštní péči (v %)

Ve všech stupních invalidity početně převažují ženy, kromě nejvyššího III. stupně, kde je počet mužů a žen vyrovnaný a v kategorii podle § 39/2c, §39/4f je více mužů. Podle Zprávy o situaci na krajském trhu práce pro rok 2016 je nejčastějším vzděláním OZP střední odborné s vyučením (52,1%), základní (23,7%) a ÚSO s maturitou bez vyučení (13,4%) – data o pozicích vyhrazených OZP, minimálně v městských částech s vyšším podílem uchazečů OZP, nebyla dostupná.

Podíl uchazečů z rizikových skupin (v %)

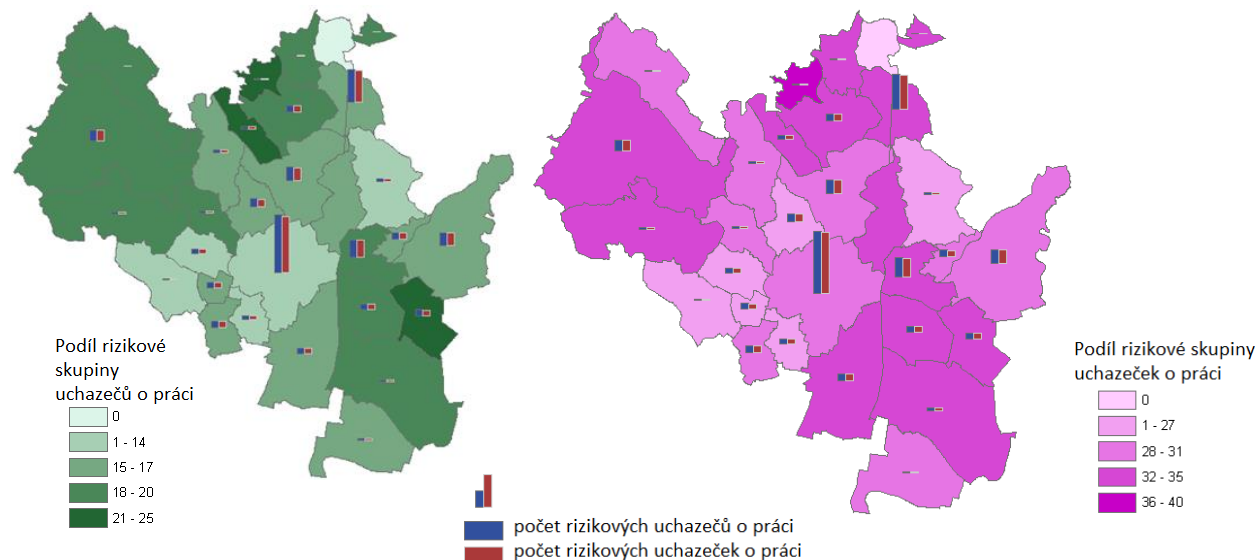

Podle Zprávy o situaci na krajském trhu práce pro rok 2016 do rizikové skupiny „vždy patřily osoby starší 50-ti let, dlouhodobě nezaměstnaní, nekvalifikovaní, zdravotně postižení a absolventi škol a mladiství. Tyto skupiny se mnohdy vzájemně prolínají a většina problémových uchazečů tak náleží k více skupinám současně.“ V Brně jde navíc specificky o skupinu externě často definovanou jako Romové, která údajně cíleně setrvává v dlouhodobé nezaměstnanosti a závislosti na sociálních dávkách a dávkách hmotné nouze.

V použité statistice ÚP je skupina rizikových uchazečů charakterizována jako „péče o dítě do 15 let a současně žena“ – počet skutečně odpovídá majoritnímu zastoupení žen, i když jednotlivé případy v této

kategorii připadají i na muže (např. 14 osob v Brně-Střed, či 11 uchazečů v Brně-Sever). Nejvyšší podíl těchto rizikových uchazečů je v městských částech Ivanovice, Medlánky a Slatina, kde se pohybuje kolem 20%. v případě Ivanovic je mezi ženami v této kategorii podíl dvojnásobný (40%) a celkový průměr podílu napříč městskými částmi dosahuje 29%. Jediná městská část Ořešín neregistruje jediného rizikového uchazeče.

Distribuce rizikových skupin uchazečů o práci podle městských částí (v %)

Součet uchazečů v rizikové kategorii v městských částech s nejvyšším podílem jejich zastoupení (110) dává o málo více než polovinu nejnižšího počtu těchto uchazečů ve více frekventovaných městských částech, jako jsou Židenice (208), Brno Sever (387), nebo Brno Střed s 685 rizikovými uchazeči. Tyto městské části vykazují průměrný podíl 17% rizikových uchazečů (31% rizikových uchazeček).

Do rizikové kategorie spadají také cizí státní příslušníci, jejichž nejvyšší počty uvádí následující tabulka. Všechny ostatní nacionality (celkem 33) čítají méně než 10 osob. Nárok na podporu v nezaměstnanosti má celkem 80 osob, z čehož je 36 žen.

státní příslušnost	uchazeči celkem	uchazečky (ženy)	uchazeči s nárokem na podporu v nezaměstnanosti celkem	uchazečky (ženy) s nárokem na podporu v nezaměstnanosti
Ukrajina	244	148	54	26
Arménie	40	20	1	0
Sýrie	31	14	3	2
Rusko	24	17	4	3
Vietnam	23	15	4	2
Irák	20	8	1	0
Kosovo	14	1	0	0
Srbsko	14	3	1	0

ZÁVĚR

Předchozí strany rozpracovávají datové sady poskytnuté Úřadem práce, které zaznamenávají u registrovaných uchazečů o zaměstnání některé standardní indikátory. Specifický zřetel byl brán na skupinu sociálně znevýhodněných, kteří jednak mohou (a zároveň nemusí) spadat do kategorie „rizikových uchazečů o práci“, a to v širším pojetí, než *pouze* matky starající se o děti do 15 let. Na základě tohoto výstupu nelze legitimně dospívat k jiným, než nejobecnějším doporučením a závěrům a jako takový slouží pouze jako podklad, jeden z více dostupných zdrojů, pro informované a argumentačně podložené projektové žádosti, podávané v rámci spolupráce magistrátu města Brna a Agentury pro sociální začleňování v oblasti zaměstnanosti.